

Kaupunginvaltuusto	§ 8	04.02.2019
Kaupunginhallitus	§ 51	11.02.2019
Sosiaali- ja terveystalokunta	§ 45	13.06.2019

Varavaltuutettu Arto Sinkkosen ym. valtuustoaloite Icehearts-toiminnan käynnistämiseksi Naantalissa

80/00.07.01/2019

Kaupunginvaltuusto 04.02.2019 § 8

Varavaltuutettu Arto Sinkkonen luki ja jätti valtuuston kokouksessa seuraavan 26 valtuutetun allekirjoittaman aloitekirjelmän:

"Icehearts on liikuntaa painottava lastensuojelutyön malli, jossa Icehearts-järjestöön palkattava kasvattaja/valmentaja tukee ja ohjaa yhteistyössä kasvatus- ja sosiaalityön ammattilaisten kanssa valittavia 6 - 9-vuotiaita lapsia näiden arjessa sekä yhteisessä joukkueliikuntaharrastuksessaan sitoutuen tehtäväänsä 12 vuodeksi. Siten työn päättyessä valitut noin 20 lasta ovat 18-vuotiaita. Lajiksi tulee valita paikallisesti suosittu liikuntalaji, kuten jalkapallo, jääkiekko, salibandy tai koripallo.

Ryhmään valitaan yhteistyössä kasvatus- ja sosiaalityön ammattilaisten kanssa lapsia, joiden arvioidaan olevan suurimassa syrjäytymisvaarassa heillä ilmenevien oppimis- ja keskittymisvaikeuksien, käytös- ja tunne-elämän häiriöiden sekä impulssiherkkyyden takia. Useimmiten lasten taustalla ovat yksinhuoltajuus, vähävaraisuus ja monilapsisuus.

Toimintamallin tarkoituksena on ennaltaehkäistä lasten syrjäytymistä yhdessä sosiaalityön, koulun ja perheen kanssa. Tavoitetta toteutetaan integroimalla huono-osaisia lapsia selkälaiseen normaaliin arkielämään, joka useimmille ikätovereille on itsestäänselvyys. Yhden, lapsesta alkaen syrjäytyneen arvioidut elinkaarikustannukset yhteiskunnalle ovat noin 1 milj. euroa. Yhden Icehearts-joukkueen vuosikulut ovat noin 50 000 €.

Ko. työn vaikuttavuudesta yksilön hyvinvointiin sekä yhteiskunnan kustannuksiin on saatu niin vakuuttavaa tutkimusnäyttöä, että Icehearts-toiminta on levinnyt alkaen pääkaupunkiseudulla vuonna 1996 nykyisin noin 20 paikkakunnalle, myös Turkuun 2014.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Naantalien kaupunki käynnistää sosiaali- ja kasvatustyön ammattilaisten sekä vapaa-ai-katoimen kesken kyseisen lastensuojelutyömallin sopivuuden ja tarpeen arvioinnin Naantalissa siten, että toiminta voisi käynnistyä vuoden 2020 alusta. Edelleen kaupungin tulee sitoutua takaamaan 50 000 € vuosittainen tuki Icehearts-toi-

minnalle Naantalissa.

Suomen Icehearts ry:n ja Turun Icehearts ry:n ammattilaiset ovat käytettävissä asian edelleen valmistelemiseksi. Naantalin Iceheartsin kannattaa pyrkiä hallinnollisesti osaksi Turun alueen Iceheartsia ja välttää näin turhaa byrokratiaa.

Naantalin seurakunnan sekä naapurikuntien kanssa kannattaa neuvotella näiden kiinnostuksesta osallistua ko. työhön ja kustannuksiin.

On myös osoittautunut, että monet suomalaiset yritykset ovat kiinnostuneita osallistumaan kustannuksiin Iceheartsista saatavan positiivisen imagon takia.

Ohessa Suomen Icehearts ry:n 42-sivuinen käsikirja- jossa kuvataan tarkasti työn tavoite ja toteutus."

Oheismateriaali:

– Aloitteessa mainittu Icehearts-käsikirja

KAUPUNGINVALTUUSTO:

Valtuustoaloite merkittiin vastaanotetuksi.

Kaupunginhallitus 11.02.2019 § 51

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle sekä sosiaali- ja terveyslautakunnalle valmisteltavaksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 13.06.2019 § 45

Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen

Valtuustoaloitetta on käsitelty kunnallisessa oppilashuollon ohjausryhmässä ns. KUNTO-ryhmässä, jossa on edustettuna sosiaali- ja terveyspalvelut, varhaiskasvatus, opetus- ja vapaa-aikapalvelut, oppilashuolto ja kolmas sektori. Tuossa yhteydessä kuvattiin Icehearts-toiminnan periaatteet ja pohdittiin toiminnan käynnistämismahdollisuuksia Naantalissa.

Icehearts –toiminta on perustettu Vantaalla vuonna 1996. Icehearts –toimintamalli on pitkäkestoista ja kokonaisvaltaista tukea lapsen hyväksi nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa, jossa lapsen asioiden parissa toimivat aikuiset vaihtuvat usein. Icehearts –toimintamallissa kasvattaja tukee joukkueeseen valittuja lapsia koulussa, kotona ja vapaa-ajalla 12 vuoden ajan.

Lasten valinnassa auttavat kunkin kunnan esikoulujen ja peruskoulujen henkilöstö ja alueen sosiaalitoimi. Mukaan valitaan lapsia, jotka tarvitsevat

erityistä tukea kasvussaan. Joukkueen toimintaan osallistumisesta ja tuen vastaanottamisesta päättää aina lasten vanhemmat.

Toimintamallin avulla ennaltaehkäistään osattomuutta ja syrjäytymistä sekä kohennetaan inhimillistä hyvinvointia.

Koulutyö

Joukkueen kasvattaja tukee joukkueensa lasten koulutyötä. Kasvattaja sopii paikallisesti lasten koulutyön tuesta. Kasvattaja voi osallistua opetukseen avustavana henkilönä tai opettaa joukkueensa lapsia sovitusti yksin tai pienissä ryhmissä opettajan johdolla. Kasvattaja toimii koulussa ylimääräisenä resurssina ja tukee ja rauhoittaa toiminnallaan koko luokkaa ja koulua.

Koulupäivän jälkeen kasvattaja auttaa lapsia tekemään päivän aikana saatuja kotitehtäviä ja järjestää lapsille iltapäivätoimintaa. Iltapäivän aikana pelaajat viettävät yhdessä aikaa, liikkuvat ja harrastavat sekä tekevät retkiä kasvattajansa johdolla. Vanhemmat Icehearts –lapset tutustuvat kasvattajansa johdolla eri koulutuspolkuihin ja ammatteihin.

Harrastus

Joukkueen pelaajat valitaan mukaan portaittain 6-12 –vuotiaina. Joukkueen harrastama laji valitaan yhdessä kasvattajan ja joukkueen pelaajien kanssa. Lajeja voidaan kokeilla monipuolisesti alueen tarjonnan mukaan.

Joukkue harjoittelee koulupäivien jälkeen. Joukkue osallistuu normaaleihin lajiliittojen sarjoihin harrastetasolla. Harrastetoimintaan kuuluvat kesäleirit, joissa opetellaan lajiharjoitteiden ohella yhdessä toimimista ja arjen askareita. Yhteistyötä tehdään mielellään alueen muiden seurojen kanssa.

Joukkueen merkittävä sosiaalityön työkalu on joukkueurheilu ja harrastus, jota ilman erityisen tuen tarpeessa olevat lapset helposti jäävät. Mallin avulla tuetaan perheitä myös auttamalla heitä arjen kasvatustyössä. Kasvattaja tekee tiivistä yhteistyötä kunnan sosiaalitoimen, terveystoimen ja opetustoimen kanssa.

Sosiaalisten ja ryhmässä toimimisen taitojen opettelu kuuluvat olennaisena osana joukkuetoimintaan. Kasvattajat tukevat lapsia ja perheitä kokonaisvaltaisesti ja pitkäkestoisesti.

Icehearts –toiminnan rahoitus on 50 000€/vuosi ja kaupunki tekee Icehearts ry:n kanssa kumppanuussopimuksen. Toiminnan vaikuttavuuksia työparityöskentelyn varmistamiseksi uusilla paikkakunnalla toivotaan sitoutumista vähintään kahden joukkueen perustamiseen. Kasvattaja on Icehearts ry:n työntekijä. Jokaisen Icehearts –joukkueen toiminta-aika on 12 vuotta, eskarista täysi-ikäisyyteen.

Kunkin joukkueen ydinryhmän olisi hyvä olla samalta alueelta, jotta pystytään varmistamaan toiminnan suunnitelmallisuus ja tehokkuus. Lähtökohta olisi, että ensimmäisinä vuosina toiminta kohdentuu yhdelle ns. keskuskoululle, erityisesti iltapäivätoiminnan osalta.

Kasvattaja kulkee joukkueen mukana niin koulussa kuin vapaa-ajallakin ja

Icehearts ry:n mukaan kasvattajan työaika riittää kaikkeen toimintaan ja sekä koulutyö että harrastustoiminta tehdään suunnitelmallisesti. Kasvattajan tehtävä on yhdessä kunnan toimijoista muodostettavan ohjausryhmän kanssa suunnitella työtänsä tarveharkintaisesti ja lapsilähtöisesti eli koulutyötä tehdään perustelluista syistä tarpeeseen vastaten. Iltapäivätoiminta on päivittäistä ja muuttuu lasten kasvaessa harrastustoiminnaksi, joka järjestetään ensisijaisesti iltapäivisin. Leirejä tehdään kesäkaudella tai tarveharkintaisesti myös muulloin.

Naantalın Kunto-ryhmän lausunto koskien Icehearts-toimintamallia:

Toimintamallin käynnistämisen haasteena Naantalissa koetaan:

- väestöpohja on kovin vähäinen, jolloin kokonaisen joukkueen muodostaminen esitetyssä tarkoituksessa on vaikeaa
- sitoutuminen 12 vuoden työhön ja joukkueen jäsenyyteen, joka alkaisi jo mahdollisesti jo esikouluikässä on hyvin haasteellista
- vuosikustannus 50 000 euroa 12 vuoden ajalta merkitsee sitoutumista 600 000 euron kokonaiskustannukseen. Tämän rahasumman vaihtoehtokustannus on esim. yksi kokoaikainen työntekijä vahvistamaan mitä tahansa lapsille ja perheille suunnattua palvelua
- lasten alkaessa harrastaa erilaisia urheilulajeja olisi tärkeää, että lajivalikoima olisi mahdollisimman monipuolinen, tätä periaatetta on vaikea toteuttaa jos lajina olisi joku yksittäinen näin sitoutumista edellyttävä joukkuelaji (Naantalissa todennäköisesti jääkiekko, ringette tai salibandy)
- joukkue tulisi koota ns. syrjäytymisvaarassa olevista lapsista, tämä olisi Naantalın kaltaisella pienellä paikkakunnalla mahdollisesti lasta ja perhettä leimaavaa
- toimintamallin todellisia hyötyjä on erittäin vaikea osoittaa lyhyellä tähtäimellä eikä edes muutaman vuoden ajanjakson jälkeen.

Naantalissa toteutetaan matalan kynnyksen harrastustoimintamallia, jonka tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle naantalilaiselle lapselle ja nuorelle ainakin yksi mieluinen harrastus lähellä lapsen elinpiiriä. Harrastustoimintamallilla ehkäistään mm. syrjäytymistä, yksinäisiä iltapäiviä ja tarjotaan mukavaa ja motivoivaa tekemistä koulupäivän jälkeen.

Harrastustoimintamalliin ollaan liittämässä myös sporttikummitoiminta, jota toteutetaan yhdessä Pelastakaa Lapset ry:n kanssa. Toimintaan haetaan kummeja järjestämällä koulutusta ja tiedottamalla toiminnasta mm. koulu-terveydenhoitajien kautta.

Naantalın sosiaali- ja terveyspalveluissa mm. sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa ja lastensuojelun taloudellisen tuen yhteydessä on mahdollista tukea vähävaraisia ja erityistä tukea tarvitsevia lapsiperheitä harrastustoiminnan kustannuksissa.

Lisäksi lapsiperheiden sosiaalityö on kevään 2019 aikana käynnistänyt tukihenkilöiden haun. Tukihenkilöiden tarkoitus on tarjota lapsen vapaa-ajolle mielekästä toimintaa ja tukea.

Edellä olevan perusteella Naantalın kuntakohtainen oppilashuollon ohjausryhmä toteaa, että Naantalın kaupunki tarjoaa myös syrjäytymisuhan alla

oleville lapsille ja perheille monipuolisia palveluja. Näin ollen työryhmä ei esitä Icehearts-toimintamallin käyttöönottoa, eikä myöskään nähdä tarpeelliseksi esittää yhteistyötä naapurikuntien kanssa. Työryhmä toteaa että Naantalissa pystytään jo nyt toteuttamaan monia Icehearts-toimintamallin hyviä periaatteita: yhteisöllisyyttä, syrjäytymisen ehkäisyä, tukea, apua ja monipuolisia harrastusmahdollisuuksia.

Oheismateriaali:

- Aloitteessa mainittu Icehearts-käsikirja

PERUSTURVAJOHTAJA:

Naantalin sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupungivaltuustolle ylläolevan vastauksen Icehearts-toimintamallin käyttöönottoa koskevaan valtuustoaloitteeseen.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.